Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri.
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfort: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 175. Brașovŭ, Mercurí 10 (22) Augustŭ 1888.

Brașovŭ, 9 Augustŭ st. v. 1888.

Nu puțină sensațiă va face pretutindenĭ scirea ce vine dela Parisŭ, că generalulŭ Boulanger a fostŭ alesŭ érășĭ în trei departamente deodată, și adecă în Lille, Charente inferieur și Amiens.

Este surprindĕtorŭ succesulŭ acesta după netăgăduitulŭ fiasco ce l'a făcutŭ Boulanger în cameră și după duelulŭ, ce l'a avutŭ cu ministrulŭ-președinte Floquet, a căruia resultatŭ de asemenea a fostŭ nefavorabilŭ pentru elŭ.

Se vorbia de scăderea rapidă a popularităţii generalului Boulanger și i se predicea, că cu anevoe va mai pute reuși la vre-o alegere. Foile germane se întreceau cu foile republicane din Francia în a-lŭ numera între cei politicesce morțĭ. Se părea unŭ momentŭ că în adevĕrŭ stéua acestui aspirantŭ modernŭ la dictatură ar' fi în apunere și că tóte stăruințele lui de-a ajunge la putere nu vorŭ lăsa în urma lorŭ decâtŭ impresiunea ridiculului.

Der s'a întîmplatŭ altfelŭ.

Generalulŭ Boulanger, necum sĕ nu fiă alesŭ precum se credea, a reportatŭ chiar o victoriă electorală întreită.

Ce dovedesce acéstă alegere întreită?

Credemŭ că amŭ greși decă amŭ atribui-o însășĭ personei lui Boulanger. Victoria lui nu însémnă atâtŭ că popularitatea lui lui este érăși în crescere, câtŭ mai vîrtosŭ că popularitatea republicei este în decrescere.

Generalulŭ Boulanger, mai alesŭ după enunciațiunile sale din urmă, s'a presentatŭ Francesilorŭ ca o unéltă a monarchismului și decă poporulŭ francesŭ din trei departamente se pronunță în favórea lui, acésta dovedesce numai că elŭ nu este multumitŭ cu regimulŭ de fațā republicanŭ.

Póte că nu ne înșelămŭ decă admitemŭ, că la succesulŭ acesta a lui Boulanger a contribuitŭ multŭ și impresiunea ce au primit'o Francesii din cele ce s'au petrecutŭ în afară în timpulŭ din urmă.

Apropierea Germaniei de Rusia a trebuitŭ sĕ facă pe Francesĭ sĕ simță îndoitŭ situațiunea lorŭ politică isolată și părerea, că principala causă a isolării acesteia este forma de guvernare republicană, prinde în asemenĭ împrejurărĭ totŭ mai marĭ rădăcinĭ în țéră.

Diarulŭ rusescŭ „Grașdaniu" făcu de curendŭ aspre imputărĭ foilorŭ rusescĭ din causă că se arată atâtŭ de simpatice formei de statŭ republicane din Francia. Rușii, dice „Grașdanin", trebue sĕ sprijinéscă tradițiunile monarchice în Francia, căcĭ numai în monarchiă își póte ea afla scăpare.

Din starea de astădĭ la care a redusŭ republicanismulŭ pe Francia — adauge „Grașdanin" — numai Germania póte profita, căcĭ ea prevede că prin republică se slăbesce puterea Francesilorŭ, pregătindu-se baionetelorŭ germane calea spre inima Franciei; de aceea rĕu facŭ foile rusescĭ că doréscŭ Franciei totŭ aceea, ce-i doresce principele Bismarck și se temŭ pentru Francia de-aceea, ce Bismarck nu-i doresce: de-unŭ monarchismŭ putemicŭ și energicŭ.

In adevĕrŭ că politica germană consideră forma de statŭ actuală a Franciei ca forte favorabilă nisuințelorŭ ei de a-o isola și e forte probabilŭ, că considerațiunĭ de feliulŭ celorŭ amintite au contribuitŭ multŭ în momentele de față la succesulŭ electoralŭ alŭ lui Boulanger.

Crisa din Francia a luatŭ astfeliu unŭ caracterŭ forte seriosŭ și prințulŭ Victorŭ Bonaparte s'a și grăbitŭ a'și identifica aspirațiunile sale cu ale lui Boulanger, prevestindŭ apropiatulŭ sĕrșitŭ alŭ Republicei.

Speranțele lui însĕ cu greu se vorŭ împlini așa curêndŭ și ne tememŭ, că Francia va ave sĕ trécă încă printr'unŭ șirŭ de lupte crâncene interióre până când se va pute decide odată definitivŭ sórtea republicei orĭ a monarchiei.

Scrisórea primatelui Simor către ministrulŭ Trefort.

(Urmare.)

Instrucțiunea acésta importantă în feliulŭ ei s'a redactatŭ cu adevĕratŭ sentimentŭ pedagogicŭ și cu considerațiunĭ la legile esistente. In § 59 se prevede, că inspectorului școlarŭ „nu-i se póte concede sĕ facă planurĭ de învĕțămêntŭ" și după aceea în punctŭ 4 astfelŭ determină obligamentele inspectorelui școlarŭ:

„4. In urma punctelorŭ principale ce se cuprindŭ în suscitatele numere, inspectorulŭ școlarŭ de statŭ este datorŭ sĕ se convingă decă în preparandiile confesionale se propunŭ orĭ nu obiectele ce se prevĕdŭ în § 88, și că óre se urméză planulŭ de învĕțămêntŭ și se întrebuințéză rechisitele școlare ce suntŭ prescrise de lege?

Că óre institutele memorate au *școle de esercițiu* pe lângă ele, și de asemenea se propunŭ óre obiectele de învĕțămêntŭ prescrise în cele 3 puncte ale §-lui 11 din legea pentru școlele poporale; că óre se ținŭ esamenele publice de peste anŭ, și se trimitŭ despre decursulu acestora rapórte ministrului de instrucțiune publică? In fine sĕ se convingă și despre-aceea, că óre în sensulŭ § 102 din legea școlară, candidații de învĕțătorĭ, carĭ au făcutŭ cursulŭ întregŭ, fost'au supușĭ de către autoritatea confesională la unŭ strictŭ esamenŭ? Pentru ca sĕ se pótă convinge despre împlinirea acurată a condițiunilorŭ acestora, inspectorulŭ trebue sĕ esamineze matriculele institutelorŭ preparandiale, și decă aceste nu vorŭ fi aflate în ordine, primo loco sĕ facă atentă suprema autoritate bisericéscă asupra faptului, și la casŭ de lipsă sĕ facă arătare și la ministeriulŭ de instrucțiune publică".

Nicĭ chiar în acéstă instrucțiune, dealtmintrelea destulŭ de clară, nu se află nimicŭ privitorŭ la subscrierea diplomelorŭ învĕțătorescĭ. Urmândŭ mai departe dispositiunile legilorŭ nóstre precum și instrucțiunile Exelenției Vóstre, ajungŭ la art. de lege XVIII din 1879, care a fostŭ făuritŭ de legislatorii noștri cu scopŭ de a oferì cetățenilorŭ mijloculŭ de lipsă spre a-șĭ însuși limba maghiară, ca limbă a statului. Credŭ că v'aduceți încă bine aminte Escelență, că episcopii ce se aflau în camera magnaților cu ocasiunea desbaterei asupra legei acesteia au enunciatŭ într'unŭ glasŭ, că ci primescŭ proiectulu de lege din tótă inima,*) pentrucă vĕdŭ într'însa unŭ factorŭ putemicŭ alŭ consolidărei statului maghiarŭ. In legea acésta se cuprinde destulŭ de clarŭ următórea dispositiune: „La acele institute preparandiale, unde *limba de propunere nu e cea maghiară*, esamenele de cualificațiune trebue sĕ se facă în presența inspectorului școlarŭ séu în lipsa lui în presența unui delegatŭ alŭ ministeriului de instrucțiune publică, ér diplomele de cualificațiune dela 30 Iuniu 1882 trebuescŭ subscrise și de dênsulŭ, der diploma numai în casulŭ acela se póte da, decă respectivulŭ scie limba maghiară, în sensulŭ legei. (§. 6 p. 1.)

Cu legea acésta conglăsuesce pe deplinŭ esecutarea artic. de lege XVIII din 1879 din partea Escelenței Vóstre, precum și instrucțiunea dată în 29 Iuniu a. c. sub nr. 17.284, alŭ căreia capitolŭ II, arată chiar și numai prin titlu, că legea însășĭ are valóre numai pentru preparandiele confesiunilorŭ nemaghiare.

Instrucțiunea acésta este pentru mine atâtŭ de importantă, încâtu cu tóte că ea este pre bine cunoscută Escelenței Vóstre, totușĭ trebue sĕ citezŭ unele părțĭ din ea aicĭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ, și anume:

„Capitolulŭ II: *Procedura inspectorului față cu preparandiile confesiunilorŭ nemaghiare.* § 18. Inspectorulŭ scolarŭ orĭ delegatulŭ ministrului de instrucțiune publică este datorŭ a visita aceste institute preparandiale din când în când preste anŭ și a fi presentŭ la órele când se propune limba maghiară și sĕ caute a stărui și influința ca elevii preparandialĭ sĕ facă progrese îmbucurătóre în studiulŭ limbei maghiare."

Inspectorulŭ orĭ substitutulŭ sĕu mai departe are datorința sĕ fiă de față la esamenele publice și la esamenele de cualificațiune ale institutelorŭ preparandiale de fete, și a figura ca esaminatorŭ în studiulŭ limbei maghiare."

„Der fiindŭ că dela 30 Iuniu 1882 în astfelŭ de institute nu se p tŭ împărți diplome decâtŭ individilorŭ carĭ suntŭ capabilĭ a scrie și instrui în limba maghiară, esamenele de cualificațiune trebue sĕ se țină în presența inspectorului scolarŭ séu a substitutului aceluia; și fiindŭ că diplomele acestora n'au nicĭ o valóre fără subscrierea și punerea sigilului oficiosŭ a inspectorului séu substitutului acestuia, urméză că diplomele ce se vorŭ da dela 30 Iuniu 1882 începêndŭ der nu vorŭ purta subscrierea desamintită nu vorŭ ave nicĭ o valóre."

Deja încă mai înainte am făcutŭ observarea, că însușĭ titlulŭ capitolului II din legea acésta vorbesce despre institutele preparandiale confesionale *cu limba de propunere nemaghiară*, institutulŭ preparandialu din Sâmbăta-mare însĕ este tocmai așa unŭ institutŭ cu limba de propunere maghiară, precum este și celŭ din Debreținŭ, ca și celŭ din Seghedinŭ și ca orĭ-care altŭ institutŭ preparandialŭ de statŭ. Incă înainte de 1879 eu am făcutŭ din preparandia din Sâmbăta-mare unŭ adevĕratŭ institutŭ maghiarŭ, și încă în așa mĕsură încâtu din cursulŭ primŭ începêndŭ fiecare obiectŭ deosebitŭ se propune numai în limba maghiară, limba slovacă este deja scósă afară dintre obiectele de învĕțămêntŭ, profesorulŭ limbei maghiare nicĭ nu scie limba slovacă, preparandiștii comunică între ei numai în limba maghiară și deja din cursulŭ primŭ începêndŭ cu toții cunoscŭ pe deplinŭ limba maghiară, și nutrescŭ astfelŭ de sentimente încâtŭ îșĭ ținŭ de cea mai mare vătămare când lĭ se trage la îndoiélă maghiarismulŭ, afară de aceea ei au o societate maghiară și o bibliotecă constătătóre din mai multŭ de 600 volume cuprindêndŭ scrierile celorŭ mai alesĭ autorĭ maghiarĭ. Imprejurarea, că limba ținutului acestuia este cea slovacă, nu póte schimba de locŭ caracterulŭ maghiarŭ alu preparandiei, tocmai așa precum nicĭ institutulŭ preparandialŭ de statŭ din vecinătate nu încétă a fi maghiarŭ, pentru că locuitorii din jurulŭ lui nu suntŭ Maghiarĭ. Dealtmintrelea preparandia confesională din Sâmbăta-mare e mai maghiară decâtŭ cea din Modor și acésta pentru că în preparandia de statŭ din Modor se propune și limba slovacă, pe când în cea din Sâmbăta-mare nicĭ de-cum.

Asaderă nicĭ legea amintită nicĭ instrucțiunea ministerială nu se referescŭ la preparandia catolică de aicĭ fiindcă pe când se făurĭ acéstă lege, și chiar înainte de promulgarea ei ea era cu desĕvĕrșire maghiară. Eu nu credŭ că organele Excelenției vóstre vorŭ fi pututŭ constata baremĭ odată, că preparandia din Sâmbăta-mare n'are limba maghiară ca limbă de propunere ci din contră că ea este curatŭ maghiară, astfelŭ ve țĭ binevoi a vĕ convinge, că desŭ amintitele instrucțiunĭ și legĭ nu privescŭ de locŭ preparandia nóstră.

(Va urma).

*) Primatele se vede că se gândesce aicĭ numai la episcopii romano-catolicĭ, căcĭ episcopii noștri, de pildă, au fostu de altă părere. — *Red.*

Germanisarea Budapestei.

Câte unŭ casŭ de tristă desamăgire îi face din când în când și pe Maghiarii șovinștĭ sĕ se deștepte din amețéla lorŭ și sĕ védă, că în prea mare copaciu șĭ-au plântatŭ săcurea, când șĭ-au pusŭ ca problemă maghiarisarea naționalităților nemaghiare din Ungaria și mai alesŭ din Transilvania, în timpŭ ce ei nicĭ cele mai însemnate orașe din Ungaria nu suntŭ în stare a-le maghiarisa conformŭ nisuințelorŭ lorŭ utopiste.

Scimŭ, că nu de multŭ constatară diarele ungurescĭ, că Timișóra e germanisată, altă dată că Sopronulŭ nu e ungurescŭ, acum vine „Egyetertes" și constată, că nicĭ chiar Budapesta, capitala Ungariei, nu este scutită de periculŭlŭ germanisărei.

Etă ce scrie în privința acésta „Egyetertes" dela 18 Augustŭ.

„In cronica scandalósă a veteranilorŭ nu ocupă ultimulŭ locŭ casulŭ acela ne mai pomenitŭ, că s'au pronunțatŭ contra imnului ungurescŭ și șĭ-au alesŭ ca cântare a lorŭ pe „Gott erhalte." (imnulŭ împĕrătescŭ) Acum din nou au comisŭ unŭ astfelŭ de faptŭ, care a scandalisatŭ pe toțĭ bunii patrioțĭ maghiarĭ.

Casulŭ s'a întêmplatŭ în sînulŭ unei reuniunĭ, care face forte multă sfară'n țéră. Președintele primei societățĭ a veteranilorŭ militarĭ din Budapesta, societate ce pórtă numele Alteții Sale ces. reg. archiducele Iosifŭ, — care celŭ puținŭ după cum îlŭ arată uniforma, este generalŭ de artileriă, — a învitatŭ pe pompierii voluntarĭ din Budapesta la aniversarea înființării societății printr'o scrisóre scrisă în *limba germană....*

Acesta este faptulŭ, care în colorĭ triste ilustréză convingerea nóstră, pe care de atâtea orĭ amŭ esprimat'o, că reuniunile veteranilorŭ, carĭ cutropescŭ poporațiunea din clasa mai sĕracă și mai puținŭ cultă, suntŭ nisce pepiniere ale germanisărei. Uniculŭ remediu contra acestui rĕu este, ca locuitorii fruntașĭ sĕ nu mai sufere ca numele lorŭ sĕ figureze pe stindardele veteranilorŭ. Celŭ mai maghiarŭ archiduce de sigurŭ nu va privi în tăcere la nepatriotismulŭ acestei reuniunĭ, care a cerșitŭ patronisarea lui"...

SCIRILE ḌILEI.

In Brașovŭ, ca și in celelalte orașe dela noi, a fostŭ serbată *ḍiua nascerii Maiestății Sale* cu „Te-Deum“-urile și paradele militare obicinuite. O deosebită pompă s'a desfășuratŭ de rêndulŭ acesta in Austria și mai alesŭ în Ischl, unde se află curtea, și în Viena, deórece anulŭ acesta este alŭ patruḍecilea dela suirea pe tronŭ a împăratului și se facŭ deja pregătirĭ pentru serbarea iubileului.

***

După informațiunile ce le avemŭ, sediulŭ ambilorŭ arbitri pentru *demarcarea fruntariei între Austro-Ungaria și România* s'a mutatŭ pe unŭ timpŭ nedeterminatŭ dela Sibiiu la Brașovŭ. Comisarulŭ românŭ d-lŭ generalŭ *Pencovicĭ* a și sositŭ deja în Brașovŭ, de unde făcŭ astăḍĭ, Marțĭ, o escursiune la Branŭ spre a resolva cestiunea remasă deschisă în privința neînțelegerilorŭ ivite la punctulŭ numitŭ la „Cruce“. Odată cu d. generalŭ Pencovicĭ a sositŭ aicĭ, în trecerea sa spre Bucurescĭ, și d-lŭ Locot.-Colonelŭ *Groza*, care face parte din comisia de delimitare.

***

Archiducele *Albrecht*, care se află în *Galiția* cu scopŭ de-a inspecta trupele de-acolo, se va reîntórce la 27 l. c. în Viena de unde va pleca érășĭ la 2 Septemvre cu împăratulŭ la manevrele din Pitek în Boemia.

***

Serbările *reuniunilorŭ săsescĭ*, ce s'au ținutŭ în anulŭ acesta în *Sebeșŭ*, precum se anunță, au fostŭ fórte bine cercetate și-a domnitŭ în decursulŭ lorŭ multă animație. Reuniunea ardelénă evangelică „Gustav Adolf“ șĭ-a ținutŭ cu acéstă ocasiune a 23-a adunare generală anuală. Ea a fost presidată de episcopulŭ *Teutsch*. Erau de față 47 membri votanțĭ din tóte părțile. In 12 l. c. s'a deschisŭ totŭ acolo esposiția de unelte economice, apoi cea de producte și de vite. Intre cei ce au primitŭ diplome de recunoscință pentru vitele cornute expuse se află și unŭ Românŭ, Demetriu Popŭ, din Alba-Iulia. In 13 l. c. s'a ținutŭ adunarea reuniunei de agricultură, ér în aceeașĭ ḍi d. a. au ținutŭ ședință reuniunile rurale de păstrare și împrumutŭ sub președința d-lui Dr. Wollff. Séra la 8 óre a fostŭ producțiunea corurilorŭ.

***

Regina României *Elisabeta* a plecatŭ în 18 l. c. la *Oderberg* spre a visita pe mamă-sa. Aicĭ va veni și regele *Carol* dela Graefenberg și la 27 Aug. s. n. suveranii se vorŭ reîntórce înpreună în țéră.

***

Părechea regală portugesă, regele *Ludovicŭ* și regina *Maria Pia*, precum și prințulŭ *Alfonso* de Portugalŭ se află de câteva ḍile în *Viena* unde pentru prima óră suntŭ óspeții împăratului. Ei au fostŭ primițĭ cu tóte onorurile regale.

***

Se ḍice, că împăratulŭ Wilhelm către finea lunei lui Septemvre va merge la curtea imperială din Viena. Nu se scie încă cu siguritate, décă împăratulŭ va fi însoțitŭ și de Bismark; se asigură însĕ, că în săptĕmânile viitóre comitele *Kalnoky* se va întâlni érășĭ cu cancelarulŭ Bismark în Friedrichsruhe.

Scóla civilă de fete din Sibiiu

susținută de Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

Apropiindu-se începerea anului scolasticŭ 1888/9, subsemnata direcțiune își permite a atrage atențiunea Onorabilului publicŭ românŭ asupra acestei scóle, care pentru Românii din întregŭ imperiulŭ austro-ungarŭ este unica școlă cu menirea de a da sexului femeescŭ o cultură mai înaltă și mai alésă și carea prin escelenta sa organisațiune internă și externă, deși funcționéză abia numai de doi anĭ, a isbutitŭ a întruni în sînulŭ ei eleve din tóte părțile locuite de Românĭ și anume nu numai din Ungaria și din părțile transilvane, dér chiar și din Bucovina și din România.

In școla acésta se primescŭ eleve, carĭ au eșitŭ cu succesŭ bunŭ din a patra clasă primară, séu carĭ, supunêndu-se unui examenŭ, potŭ dovedi, că posedŭ pregătirea necesară pentru școlele civile. Ea are patru clase carĭ formeză patru cursurĭ anuale de învĕțământŭ și pe deasupra încă unŭ cursŭ complementarŭ, menitŭ de-a profunda și completa învĕțământulŭ din cele patru clase și mai alesŭ a da aceluia o mai pronunțată direcțiune spre ocupațiunile practice, ce le aștéptă pe eleve în viéță. Invĕțământulŭ din obiectele mai importante se provede în tóte clasele de profesorĭ cu cualificațiune academică.

Dotată astfelŭ cu puterĭ didactice de o cualificațiune scientifică și pedagogică mai înaltă, școla civilă a Asociațiunii a doveditŭ deja prin examenele, ce s'au făcutŭ în ea, că e pe cale a se ridica la înălțimea institutelorŭ de aceeașĭ categoriă din țerile cele mai înaintate. Cu școla este împreunatŭ și unŭ internatŭ (pensionatŭ), întocmitŭ după tóte cerințele pedagogice și higienice. Scurtŭ, institutulŭ se presintă, grație sacrificiilorŭ Associațiunei și îngrijirei comitetului, sub a cărui egidă funcționéză astfelŭ, ca elŭ sĕ pótă corĕspunde din tóte punctele de vedere înaltei sale misiunĭ.

Didactrulŭ (taxa pentru învĕțământŭ) ce trebue sĕ plătéscă o elevă pe anŭ este 20 fl. Eră taxa anuală pentru întreținere, îngrijire și instrucțiunea privată în internatŭ este 200 fl. necomputându-se aci timpulŭ ferilorŭ de véră, pentru care, décă o elevă ar voi a'lŭ petrece în internatŭ, trebue sĕ plătéscă 40 fl. Elevele, carĭ vorŭ sĕ învețe și limba francesă, au sĕ mai plătéscă o taxă de câte 1 fl. pe lună. De asemenea au sĕ plătéscă taxă deosebită și cele ce vorŭ sĕ învețe la pianŭ, și anume o elevă luândŭ două óre pe săptĕmână plătesce 9 fl. la lună, éră décă se însoțescŭ două, una plătesce 6 fl. pe acelașŭ timpŭ.

Elevele, carĭ vorŭ sĕ fie în internatŭ, au sĕ aducă cu sine: unŭ țolŭ pe saltea, unŭ covorașŭ la patŭ, 2 perinĭ, 4 fețe de perinĭ, o plapomă, 4 ciarciafurĭ (lepedee,) 6 ștergare, 6 servete, cuțitŭ, furculiță, lingură, linguriță, carĭ tóte rĕmânŭ proprietatea lorŭ. Afară de acestea fiăcare elevă trebue sĕ aibă schimburĭ (albiturĭ) câte o jumĕtate duzină, ciorapĭ și batiste câte o duzină, și încălțămintea necesară. Elevele din internatŭ vorŭ avé sĕ-șĭ procure și o uniformă, carea însĕ pe câtŭ e de cu gustŭ, pe atâta e și de ieftină. Alte toalete, ce părinții vorŭ dori sĕ facă elevelorŭ, încă se potŭ face prin mijlocirea direcțiunii cu prețurĭ fórte moderate.

Insinuările pentru primirea în internatŭ au sĕ se facă cu câte-va ḍile înainte de 20 Aug. (1 Sept.), éră inscrierile vorŭ urma a se face începêndŭ din 1-a până în 5 Septemvre c. n. în institutŭ în cancelaria direcțiunii (Sibiiu, strada morii Nr. 8) dela orele 8—12 înainte de amédŭ și dela 3—5 după amédŭ.

Aducêndŭ acestea la cunoscința onorabilului publicŭ românŭ, subsemnata direcțiune nu póte a nu da expresiune viuei sale dorințe de-a vedé câtŭ mai multe Româncuțe întrunite în scóla Asociațiunii pentru a participa la salutara ei influință culturală!

Sibiiu, 7/19 Augustŭ 1888.

Direcțiunea scólei.

Corespondența „Gazetei Transilvaniei.“

Din Sĕlagiu.

Despre frumósa sĕrbătóre națională, ce au avut'o Românii din Sĕlagiu cu ocasiunea adunării generale a Despărț. XI alŭ Asociațiunei, împreunată cu adunarea Reuniunei femeilorŭ române, ținută la 6 Augustŭ n. c. în comuna Domninŭ, amŭ mai primitŭ încă o corespondență, din partea d-lui V. Vaida, în care, pe lângă cele memorate în numĕrulŭ de erĭ, ne spune, că pregătirile ce s'au făcutŭ pentru ḍiua acésta, mai alesŭ din partea poporului, au fostŭ estraordinare. Casele țĕranilorŭ văruite din nou, ferestrile văpsite cu galbenŭ și roșu, păreții în lăuntru erau împodobițĭ cu ștergare frumóse și blidurĭ văpsite, paturile așternute frumosŭ cu covóre împĕnate, umplute cu perinĭ pline de înbroditurĭ; pe grindă era pusŭ unŭ șirŭ de busuiocŭ și tămâiță: așa-șĭ împodobescŭ țĕranii românĭ din Sĕlagiu casele lorŭ în ḍile de sĕrbătóre.

Scóla din Domninŭ e fórte frumósă; la înființarea ei a contribuitŭ fórte multŭ d-lŭ proprietarŭ Ioanŭ Popŭ. Premiile ce s'au împărțitŭ în adunarea generală de éstŭ anŭ a despărțĕmêntului au avutŭ o valóre de 300 fl. S'a luatŭ hotărîrea ca în viitorŭ adunările sĕ se țină numai în comune, adecă în mijloculŭ poporului. D-lŭ corespondentŭ ar dori, ca aceste adunărĭ sĕ fiă împreunate în viitorŭ cu *prelegerĭ publice*.

Față cu Reuniunea femeilorŭ române se arată mare interesŭ din partea Românilorŭ selagianĭ. Pretutindenea se făcŭ marĭ colecte pentru crescerea fondului. Comitetulŭ a distribuitŭ nisce cóle de colectare dintre carĭ unele încă nu i s'a înapoiatŭ, din cele înapoiate însĕ fondulŭ Reuniunei s'a sporitŭ cu 800 fl. S'a hotărîtŭ ca la 1 Septemvre st. n. Reuniunea sĕ-șĭ deschidă scóla proiectată de fetițe în Șimleulŭ-Silvaniei. Concertulŭ a avutŭ unŭ succesŭ peste așteptare bunŭ.

O escursiune la Poiana-Sărată.

Estragemŭ dintr'o corespondență dela Slănicŭ a ḍiarului „Galații“ următórele pasage privitóre la Poiana-Sărată:

Erĭ am făcutŭ o escursiune la Poiana Sărată, satŭ românescŭ pe teritoriulŭ Transilvaniei, situatŭ pe țĕrmulŭ dreptŭ alŭ Oituzului, distanță de 2½ óre dela Slănicŭ.

Poiana Sărată este loculŭ săntŭ de peregrinagiu pentru visitatorii Slănicului, nu dór că satulŭ ar fi unŭ locŭ săntŭ. séu locuitorii luĭ arŭ fi mai sănțĭ ca alțĭ ómenĭ, nu, ci pentru că în fruntea acestei frumóse comune de vr'o 240 de case tóte de bârne și piétră, acoperite cu șindrile, se află unŭ bărbatŭ excepționalŭ cunoscutŭ de aprópe toțĭ bărbații din România de ceva valóre pe terenulŭ politicŭ și culturalŭ sub numele de *Popa Ioniță*.

Acestŭ venerabilŭ bĕtrânŭ are o forță magnetică: Cine a avutŭ fericirea a petrece o óră în casa luĭ, rĕmâne fermecatŭ.

Iată-mĕ și pe mine în acestŭ momentŭ răpitŭ și transportatŭ lângă venerabilulŭ și veselulŭ septuagenarŭ. Așa

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Despre grădinele de copii.

Conferință ținută la ateneulŭ din Craiova.

(Urmare.)

Insĕ Fröbel era ursitŭ, ca nicĭ în acéstă încercare sĕ nu reușéscă după dorința sa. Peste patru anĭ fŭ silitŭ a închide institutulŭ din causa lipsei de mijlóce. Atuncĭ Fröbel, însoțitŭ de amicul seu Middendorf, intreprinse o călĕtoria prin mai multe orașe marĭ ale Germaniei și făcŭ o zelósă propagandă a ideilorŭ sale prin conferințe ținute în deosebite locurĭ. Urmarea fŭ înființarea mai multorŭ grădinĭ de copii.

După acestŭ apostolatŭ, Fröbel încercă din nou punerea în practică a teoriei sale. La 1849, după ce în congresulŭ institutorilorŭ ținutŭ în Rudolstadt, în 1848, și urḍitŭ de însușĭ Fröbel cu scopŭ de a-șĭ predica și rĕspândi evanghelia sa pedagogică; după ce, ḍicŭ, avŭ durerea de-a se vedé desaprobatŭ și după ce se vĕḍu părăsitŭ de mai toțĭ elevii și amicii sĕi, neobositulŭ apostolŭ se așeḍă la Liebenstein, în ducatulŭ Saxen-Meiningen, unde începŭ unŭ nou cursŭ pentru gregătirea „grădinăreselorŭ de copii“, punênd ideile sale în practică cu micii copilașĭ dimprejurŭ.

Aci Fröbel avŭ fericirea sĕ fiă cunoscutŭ de către baronésa de Marenholz și prin ea de renumitulŭ pedagogŭ Diesterweg. D-na de Marenholtz-Brülow se afla la băile dela Liebenstein, și auḍia vorbindu-se de unŭ „bĕtrânŭ nebunŭ“, care făcea sĕ jóce copii țeranilorŭ din apropiere. Fröbel era atuncĭ de 68 de anĭ. Baronésa întêlniud'intr'o ḍi la preumblare pe acestŭ „bĕtrânŭ nebunŭ“, vorbi cu elŭ și rĕmase uimită de conversarea lui; ilŭ visită la casa de țară unde era stabilitŭ, și de atuncĭ d-na de Marenholtz se făcŭ cea mai zelósă elevă și propagatóre a doctrinei fröbeliane. Prin scrierĭ, prin conferințe, prin ḍiare, prin cuvênt și faptă, ea a rĕspândit'o pe urmă, nu numai în tótă Europa, ci și în America.

Totŭ atuncĭ se găsia la Liebenstein și Diesterweg directorulŭ scólei normale din Berlin. D-na de Marenholtz îi vorbi de Fröbel și stărui sĕ i-lŭ facă cunoscut personalŭ. Diesterweg avea o falsă ideă de Fröbel; elŭ și-lŭ închipuia ca pe un felŭ de șarlatanŭ, și numai cu órecare dificultate primi sĕ-i visiteze institutulŭ.

„Când ajunserămŭ, — ḍice d-na de Marenholtz, — Fröbel își începuse lecțiunea și era atâtŭ de preocupatŭ de obiectulŭ ce preda, încâtŭ în inferbințéla propunerii sale nu ne observă, când intrarămŭ în sală. Diesterweg ascultă la începutŭ cu unŭ ușorŭ surisŭ de ironia cuvintele lui Fröbel; dér puțin câte puținŭ acéstă espresiune dispărŭ, făcênd locŭ espresiunei celui mai viu interesŭ, și la urmă unei emoțiunĭ care se traduse în lacrimĭ. Diesterweg era cuceritŭ. Mișcătórea simplitate și vorbele de apostolŭ inspiratŭ ale acestui bĕtrânŭ, care nu trăia decâtŭ pentru o ideă, atinseră inima vestitului pedagogŭ, care nu se mișca lesne de orĭ ce lucru; și de atuncĭ Diesterweg, deși nu aproba tóte amĕnuntele metodului lui Fröbel, deveni și elu unŭ convinsŭ și unŭ energicŭ sprijinitorŭ alŭ sistemei fröbeliane în ideile ei fundamentale“.

Suferințele, ce e dreptŭ, nu părăsiră pe Fröbel până la mórtea sa; însĕ elŭ murĭ convinsŭ de triumfulŭ ideii, căreia șĭ-a consacratŭ viéță. Deși ministerulŭ prusianŭ la 1851 oprĭ înființarea grădinelorŭ de copii în regatulŭ Prusiei prin unŭ decretŭ, care de abia la 1860, adecă optŭ anĭ după mórtea lui Fröbel, a fostŭ retrasŭ: ele se rĕspândiră cu repejune, și astăḍĭ se află grădinĭ de copii nu numai în tótă Germania, ci în Austria, Rusia, Danemarca, Italia, Spania, până și în Turcia, în Constantinopolu. Literatura acestei doctrine pedagogice este deja fórte bogată; și afară de cărțile de acéstă telŭ, mai multe jurnale în Germania, Francia, Italia, Anglia și aiurea, aducŭ unŭ mare serviciu educațiunii micilorŭ copii.

***

Grădinile de copii, — numite mai nainte în Francia „salles d'asile“, ér dela organisarea scólelorŭ prin noua lege în anii trecuțĭ, numite *„écolles maternelles“*; în Belgia *„écolles gardiennes“*, în Italia *„asili“* séu *„scuole infantine“*, — trebuescŭ deosebite de scólele pregătitóre pentru cursulŭ primarŭ, numite acum în Francia *„écolles infantines“* câtŭ și de institutele de pază numite *„creches“*, și de salele de asilŭ, cum erau organisate la începutŭ.

e omulŭ: Se simte fără voia lui atrasŭ de unele persóne, pe când alţii — şi aceştia suntŭ cei mai mulţĭ — cu tótă silinţa ce-'şĭ dau, de a câştiga afecţiunea confraţilorŭ lorŭ, suntŭ respingĕtorĭ.....

Ca sĕ ajungemŭ la Poiana Sărată, trebuia sĕ plecămŭ din Slănicŭ călare, căcĭ drumulŭ e greu pe josŭ, ér de trăsură nicĭ vorbă nu póte fi.

Astfelŭ eu şi tovarăşii mei am percursŭ călare drumulŭ pe Slănicŭ în susŭ departe de pichetulŭ românŭ şi austriacŭ, departe de noua graniţă pe care ni s'a restituitŭ unŭ întregŭ munte de-a stânga Slănicului, fixându-se ca graniţă pârêulŭ caprelorŭ. De-a drépta Slănicului teritoriulŭ României mai numĕră câţĭ-va chilometri înainte.

După ce am mersŭ astfelŭ mai bine de 40 minute amŭ trecutŭ Slănicululŭ şi amŭ începutŭ a ne urca pe muntele numitŭ „Muntele la pichetŭ" acoperitŭ de o pădure seculară de bradĭ şi fagĭ.

Urcarea şi scoborîrea muntelui e grea, dér din cele mai frumóse. Caii mergeau singurĭ, înholbamŭ ochii când în drépta, când în stânga admirândŭ frumseţa copacilorŭ, carĭ suntŭ de o înălţime colosală şi de unŭ aspectŭ măreţŭ.

La fiă-care momentŭ era ceva nou de vĕdutŭ. Ceea ce m'a surprinsŭ în deosebĭ a fostŭ, că fagii, carĭ de obiceiu crescŭ groşĭ, crengurosĭ şi de o înălţime puţinŭ considerabilă, aci rivalisau cu bradii: fagii erau totŭ aşa de dreptĭ şi înalţĭ ca cei mai frumoşĭ bradĭ.

Curiosŭ, fórte curiosŭ fenomenŭ. Nisce copacĭ fără simţire au căutatŭ sĕ se ridice şi nobiliteze, imitândŭ pe confraţii lorŭ bradĭ, carĭ totdéuna au escelatŭ prin statura lorŭ frumósă!

Omulŭ nu e aşa. Deosebĭ în societatea nóstră ómenii nu caută a imita pe cei mai capabilĭ şi mai moralĭ decâtŭ ei — a se ridica la nivelulŭ lorŭ moralŭ şi intelectualŭ, nu; din contră, ei caută a tîrî pe aceştia în mocirla ignoranţeĭ, a imoralităţii şi a sentimentelorŭ brute, în care se află ei.....

Susŭ pe vêrfulŭ muntelui este unŭ pichetŭ românescŭ şi mai josŭ de elŭ noua graniţă. Acéstă linia merge spre sudŭ până în vale în părâu, de aicĭ pârêulŭ e graniţă până unde se varsă în Oituzŭ.

Aci e şi Poiana Sărată sub pólele colosalului munte, peste care amŭ trecutŭ.... Aci e şi Popa *Ioniţă Băloi*, tulpina întinsei familiĭ *Baloiescu* din România, dér popa nu-i popă; părintele Ioniţă e protopopŭ, are brâu roşiu. Obrajii săĭ impresuraţĭ de o barbă mare, albă, rivaliséză însĕ cu brâulŭ. Figura acestui eminentŭ bărbatŭ e clasică în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului.

Casa lui ospitalieră a fostŭ visitată aprópe de toţĭ bărbaţii marĭ ai ţĕrii. Aicĭ vedĭ pe lângă tablourĭ naţionale ḑecĭ de portrete, cu carĭ părintele Ioniţă a fostŭ onoratŭ de către marii bărbaţĭ în semnŭ de înaltă stimă şi afecţiune.

Veselulŭ şi spiritualulŭ protopopŭ ne-a primitŭ cu o estremă bucuriă şi ne-a ospĕtatŭ, cum numai o inimă românéscă oţelită în nevoile némului sĕu o póte face. Dér prândulŭ, orĭ-câtŭ de bunŭ a fostŭ elŭ, a fostŭ nimicŭ pe lângă hrana sufletéscă, cu care ne-a nutritŭ sufletulŭ şi inima inteligentulŭ şi spiritualulŭ bĕtrânŭ.... Cine merge la Poiana Sărată, e rĕsplătitŭ pe deplinŭ pentru ostenelele facute, décă a avutŭ fericirea a petrece o óră cu părintele *Ioniţă*. Nicĭ eu, nicĭ alţii, n'amŭ mersŭ la Poiana Sărată, ca sĕ vedemŭ frumósele case ţĕrănescĭ, amŭ mersŭ sĕ vedemŭ pe părintele Ioniţă.

Când părintele Ioniţă nu va mai fi, Poiana-Sărată va fi unŭ satŭ — uitatŭ!

Comerţulŭ României cu Austro-Ungaria în 1886.

II.*)

Acum câţiva anĭ, România făcea unŭ însemnatŭ comerţŭ de vite cu Austro-Ungaria. Anualŭ esportam pentru acéstă ţéră animale vii în valóre de aprópe 15 milióne; comerţulŭ de porcĭ cu deosebire întra cu o ţifră fórte însemnată în acéstă sumă; şi producĕtorii românĭ ca şi proprietarii şi arendaşii de pădurĭ, în care se hrăneau rîmătorĭ, realisau beneficii frumóse. De pe la 1882 în cóce însĕ, Austro-Ungaria, şi mai cu sémă Ungaria, au începutŭ a face totŭ felulŭ de şicane esportatorilorŭ românĭ carĭ, încetulŭ cu încetulŭ, au trebuitŭ sĕ renunţe şi la esportaţiune şi la cultura vitelorŭ. De şi eramŭ legaţĭ printr'o convenţiă de comerţŭ, care asigura libera intrare în Ungaria a vitelorŭ române, guvernulŭ acestei puterĭ inventândŭ existenţa epizootiei în ţéră se găsea tot-d'auna în dreptŭ d'a ne închide graniţele, aci în modŭ absolutŭ şi pe faţă, aci indirectŭ prin impunerea, la intrare a unorŭ condiţiunĭ absurde şi ridicole.

In anulŭ 1883 încă mai exportamŭ în Austro-Ungaria vite pentru suma de 10.315.085 lei; la anulŭ 1884 însĕ, acestŭ esportŭ a cădutŭ la 6.368.853; la 1885 ţifra esportaţiunilorŭ ajunsese la 2.987.428 pentru vite. Aplicarea mĕsurilorŭ represive din partea Austro-Ungariei, ca rĕspunsŭ la tarifulŭ nostru autonomŭ, n'a mai avutŭ a produce nicĭ unŭ efectŭ, valórea esportaţiunilorŭ în vite fiindŭ deja redusă la minimulŭ posibilŭ prin şicanele practicate mai dinainte de vecinii noştri. In anulŭ 1886 aceste esportaţiunĭ au fostŭ în adevĕrŭ de 3.129.123, adecă mai multŭ ceva de câtŭ în 1885.

O scădere mai simţitóre decâtŭ acésta nicĭ că se putea.

Şi însĕ ce e mai de regretatŭ e, că în acéstă ramură de producţiune debuşeulŭ ce ne oferea până acum Austro-Ungaria n'a putută fi înlocuitŭ cu nicĭ o altă ţéră în aceleaşĭ proporţiunĭ.

Italia e singura ţéră pentru care silinţele făcute în ultimii anĭ de esportatorii de vite au avutŭ óre-care succesŭ. Pentru acéstă ţéră nu esportamŭ în adevĕrŭ în 1883 nicĭ o vită; în 1884 s'a făcutŭ prima încercare şi s'a esportatŭ pentru 1600 lei; la 1885 esportulŭ a atinsŭ 642.300 şi la 1886 s'a urcatŭ la 1.939.063 lei.

Resultă decĭ, că aplicarea tarifului autonomŭ faţă cu Austro-Ungaria şi mĕsurile represive ale acesteia, n'a făcutŭ nicĭ unŭ rĕu comerţului de vite românŭ, acestŭ comerţŭ fiindŭ deja ucisŭ înainte de 1886 prin şicanele Ungariei.

Unŭ alŭ doilea articolŭ, în care constatămŭ însemnata scădere la esportulŭ românŭ în Austro-Ungaria, suntŭ productele făinóse şi derivatele lorŭ. In 1886 esportulŭ acestorŭ materii pentru Austro-Ungaria se cifra cu 46.333.06 lei; la 1884 figurau încă cu 45.920.917 şi la 1885, esportaţiunile se ridicase chiar la 59.996.426 din causa slabei recolte ce se făcuse atuncĭ peste Carpaţĭ. In anulŭ 1886 însĕ acestŭ esportŭ a cădutŭ deodată la 15.953.696 lei, adecă la $^1/_4$ parte de ce era la 1885.

Austro-Ungaria sciindŭ, că România e o ţéră agricolă, şi-a îndreptatŭ tóte săgeţile în contra comerciului de esportaţiă a cerealelorŭ nóstre, ca mĕsură represivă. Silinţele sale n'au făcutŭ decâtŭ sĕ dea o altă direcţiune cerealelorŭ române; în loculŭ de Austro-Ungaria, ele au luatŭ drumulŭ Engliterei. Pentru acéstă ţéră nu esportamŭ în adevĕrŭ în 1883 cereale decâtŭ pentru lei 87.129.889; pentru 59.966.820 în 1884; în 1886, cifra s'a ridicatŭ la 106.396.104 lei.

Esportulŭ materielorŭ fertile şi industrielorŭ derivate a suferitŭ asemenea în 1886. Valórea lui se menţinuse în anii 1883, 1884 şi 1885 la 4 milióne lei; în 1886 elŭ a cădutŭ deodată la 1.449.098 lei; esportulŭ fructelorŭ, legumelorŭ şi altorŭ produse vegetale în Austro-Ungaria, a cădutŭ la 218.904 în 1886, dela 2.040.260 în 1885.

Esportulŭ de beuturĭ a crescutŭ din contră în proporţiunĭ fórte însemnate în 1886. In anulŭ 1883, Austro-Ungaria abia ne cumpăra bĕutură pentru 225.260 lei, în 1884 pentru 213.121; în anulŭ 1886 cifra esportaţiunilorŭ nóstre a atinsŭ 5.669,295.

Esportulŭ de spirtŭ cu deosebire a sporitŭ în modŭ considerabilŭ. De unde spirturile austro-ungare găseau debuşeurĭ pe pieţele române, acum nu numai că ele au fostŭ cu desĕvêrşire escluse de pe acestea, dér încă suntŭ cu succesŭ concurate pe pieţele Austro-Ungariei.

Esportulŭ celorlalte produse române în Austro-Ungaria presentă puţine variaţiunĭ în ultimii anĭ.

(Curier. Financ.)

*) A se vedé Nr. 170 alŭ „Gaz. Trans." din anulŭ curentŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Parisŭ, 21 Augustŭ. Generalulŭ Boulanger a fostŭ alesŭ în departamentele *Lille*, Charente inferieur şi Amiens. După ce s'a lăţitŭ svonulŭ despre *alegerea lui Boulanger în trei departamente* în Parisŭ, mulţime de poporŭ s'a adunatŭ înaintea redacţiunei ḑiarului „La Presse".

Bruxella, 21 Augustŭ. Victor Napoleonŭ a declaratŭ, că victoriile electorale ale generalului Boulanger suntŭ victorii ale Bonapartiştilorŭ şi că ele însémnă înaugurarea sfêrşitului Republicei.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 19 Augustŭ st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.98	Vênd.	9.02
Argintŭ românescŭ .	„	8.92	„	8.95
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.77	„	9.79
Lire turcescĭ . . .	„	11.08	„	11.10
Imperialĭ	„	10.08	„	10.10
Galbinĭ	„	5.72	„	5.76
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	118.—	„	119.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 20 Augustŭ st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.25
Renta de hârtia 5%	91.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	113.50
Bonurĭ rurale ungare	104.80
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banatu-Timişu . . .	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.60
Bonurĭ croato-slavone	204.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	129.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	125.75
Renta de hârtiă austriacă	82.25
Renta de argintŭ austriacă	82.85
Renta de aurŭ austriacă	111.55
Losurĭ din 1860	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	870.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	308.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr . .	316.70
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.87
Napoleon-d'orĭ	9.77
Mărcĭ 100 împ. germane	60.25
Londra 10 Livres sterlinge	123.50

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

„*Les creches*" primescŭ ca sĕ îngrijéscă copii micĭ, dela cincĭspredece ḑile până la trei anĭ, ai femeilorŭ muncitóre, care suntŭ silite se plece la lucru afară din locuinţa lorŭ. Aceste aşedăminte suntŭ fórte necesare mai alesŭ în ţĕrile unde clasa uvrierilorŭ este numerósă. Mama, neavêndŭ cui încredinţa pruncul sĕu, îlŭ lasă pentru o mică plată în acestŭ asilŭ, unde vine sĕ-lŭ lăpteze în orele mâncării; ér nóptea, precum şi Dumineciile sĕu în alte ḑile când nu e la lucru, îlŭ ia acasă. Prima *creşă*, care a avutŭ unŭ succesŭ durabilŭ, s'a înfiinţatŭ în Parisŭ la 1844; de atuncĭ ele s'au rĕspândit în tótă Europa, unde, împreună cu o industriă desvoltată, există şi clasa uvrierilorŭ. Creşele înlocuescŭ casa părintéscă şi pregătescŭ pentru grădinele de copii.

Şcólele pregătitóre suntŭ de câte o singură clasă, în care copiii dela şése anĭ suntŭ duşĭ în cursŭ de unŭ anŭ, patru sĕu cincĭ ore pe ḑi, ca sub îngrijirea unei institutricĭ, pe lângă felurite jocurĭ şi cântece copilărescĭ, şi pe lângă învĕţămêntulŭ intuitivŭ, sĕ înveţe într'un mod înlesniciosŭ, ca unŭ felŭ de jocŭ, şi lectura şi scrierea. Unde suntŭ grădine de copii, clasa pregătitóre se consideră ca ultimulŭ gradŭ alŭ acestorŭ aşedăminte, şi este alipită sĕu de grădina de copii, sĕu de vre-o şcólă primară de fete. Ele suntŭ clase intermediare între grădinile de copii şi scólele primare.

Sale de asilŭ se numeau mai nainte nisce aşedăminte asemenea grădinelorŭ de copii, întocmite însĕ şi destinate mai multŭ pentru îngrijirea fisică decâtŭ pentru o adevĕrată educaţiune a copiilor. Ele au începutŭ a se înfiinţa în Germania încă de pe la capĕtulŭ vecului trecutŭ, ér în Anglia, Francia, Belgia, de prin întâiele decenii ale acestui veacŭ. In Francia d. e. primele *sale de asilŭ*, cum s'au numitŭ ele până la 1881, s'au fundatŭ la 1825 de către o societate de dame, prin subscripţiunĭ particulare. In anulŭ 1834 erau în Parisŭ cinsprędece sale de asilŭ, ér în departamente 102. Pe urmă s'au înmulţitŭ astfelŭ, că la 1864 se aflau în tótă Franţa 3308 sale de asilŭ, împoporate de 383 de mii 856 copii de ambele sexe. Asemenea în Belgia, la 1826 s'au înfiinţatŭ primele sale de asilŭ totŭ prin o societate: *„la société des salles d'asile-écoles gardiennes"*. Aşa în Austria, în Italia, Spania şi aiurea.

Insĕ aceste aşedăminte, o repetŭ, erau la începutŭ ceea ce numescŭ Germanii *Kinderbewahranstalten*, adecă institute de pază ale copiilorŭ. Cu timpulŭ s'a vĕḑutŭ, că numai paza copiilorŭ, numai grija de a-i ferĭ de pericule, de a-i ţine curaţĭ şi a-le îndestula trebuintele fisice, nu este de ajunsŭ. Au începutŭ decĭ a se lua mĕsurĭ şi pentru educaţiunea facultăţilorŭ sufletescĭ şi a face, ca mintea, simţurile şi inima copilului sĕ se desvólte deopotrivă cu corpulŭ. Astăḑĭ prin adaptarea sistemei frœbeliane, salele de asilŭ, sĕu orĭ ce altŭ nume li se dă după localităţĭ, au primitŭ o organisaţiune fórte deosebită de aceea ce o aveau la începutŭ; din simple *sale de asilŭ* au devenitŭ *grădinĭ de copii*, deşi nu li se dă pretutindenĭ acestŭ nume.

* * *

Sĕ vedem acum, pe ce principie sunt întemeiate grădinile de copii, cum suntŭ organisate, şi care suntŭ mijlócele şi metódele lorŭ de educaţiune.

Activitatea este însăşĭ esenţa vieţii. Pentru aceea omulŭ nu póte fi fericitŭ decâtŭ prin muncă, prin o activitate proporţionată cu puterile, cu aplicările şi trebuinţele sale. „Acei carĭ trăescŭ în nelucrare, dice unŭ Eglesŭ*), bărbaţĭ sĕu femeĭ, oricare ar fi posiţiunea lorŭ, de-a fi bogaţĭ, de-ar avé tóte lucrurile cu prisosŭ şi tóte bunurile ce inima doresce, câtŭ timpŭ vorŭ rĕmâné în nelucrare, nu vorŭ fi nicĭodată mulţumiţĭ. Vorŭ avé totdéuna vre-o durere în corpŭ sĕu în sufletŭ, vorŭ suferi de urîtŭ, vorŭ fi lâncedĭ, bolnăvicioşĭ, desgustaţĭ de tóte, îşĭ vorŭ trece timpulŭ oftândŭ şi plângêndu-se mereu, lumea întrégă îi va supĕra, arŭ voi sĕ fugă de sine însişĭ sĕu sĕ móră, orĭ vorŭ deveni jucăria capricielorŭ unei fantasii absurde."

Aşa e şi natura copilului. Viéţa lui e numai activitate, elŭ nu se repauséză decâtŭ când dórme.

(Va urma).

*) Citatu de S. Smiles în „Le caractère" p. 101.

No. 2624—1888.

I.

Escriere de concursŭ.

Pentru 6 stipendie din **Fundațiunea fericitului Dr. Simeonŭ Ramanțiai** se escrie concursŭ **cu terminulŭ de 15 Septemvre a. c. st. nou,** și anume: pentru **1 stipendiu de 315 fl. v. a.** devenitŭ vacantŭ.

Pentru **două stipendie de câte 84 fl. v. a.,** unulŭ usuatŭ de Iosifŭ Pintea studentŭ la academia comercială din Clușiu, și altulŭ usuatŭ de Ioanŭ Cosma studentŭ la academia montanistică din Schemnitz, ambe dechiarate de vacante din causă că celŭ dintâiu stipendiatŭ nu s'a legitimatŭ de locŭ, ér alŭ doilea n'a produsŭ atestatŭ scolasticŭ satisfăcĕtorŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8.

Pentru **trei stipendie de câte 63 fl. v. a.,** usuate de Corneliu Popŭ medicinistŭ, Titu Tilea gimnasistŭ absolutŭ și Alfonsŭ Poparadu, studentŭ de a III-a clasă gimnasială, dechiarate de vacante din motivŭ, că nicĭ unulŭ dintre numiții stipendiațĭ nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în decursulŭ anului scolasticŭ 1887/8.

La carĭ stipendie potŭ concurge:

a) numai tinerĭ studențĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuțĭ în Transilvania și suntŭ românĭ de nascere;

b) carĭ pre lângă purtare morală bună au din studie calculĭ de **Eminenția.**

c) ascultătorii de cursulŭ filosoficŭ, carĭ se prepară de profesorĭ pentru gimnasie, carĭ au sĕ fiă teologĭ absolutĭ, mai încolo ascultătorii de medicină, de drepturĭ, de sciințele reale, precum suntŭ: technică, montanistică, silvanistică și la vr'o academia comercială.

d) dintre concurențĭ vorŭ ave preferință în înțelesulŭ testamentului, ceteris paribus, cei de origine nobilĭ și consângenii piului fundatorŭ;

e) dela concurențĭ se recere, ca **pre lângă testimoniele alăturate în copie autentice și nu în origine** la cererile concursuale, se mai producă: carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică și de parochulŭ concernente, și întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ și celŭ comunalŭ, precum și cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetățĭ și opide cu subscrierea antistiei cetățiene seu opidane, — în urmă

f) concurenții sĕ numescă espresŭ institutulŭ, la care și unde vorŭ sĕ continue sciințele academice orĭ gimnasiale.

Cererile concursuale ăstmodŭ adjustate se le subșternă până la terminulŭ prefiptŭ consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ.

Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfeliu instruite și nu se vorŭ subșterne în terminulŭ prefiptŭ, nu se vorŭ lua în considerațiune.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

120—123, 3—2

II.

Escriere de concursŭ.

Pentru **unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. din Fundațiunea fericitului Episcopŭ Ioan Bobŭ,** usuatŭ de Georgiu Anca gimnasistŭ absolutŭ, și dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că beneficiatulŭ nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8 se escrie concursŭ **cu terminulŭ pre 15 Septemvre 1888,**

Doritorii de a obține acestŭ stipendiu au de a-șĭ instrui cererile sale amesuratŭ condițiunilorŭ espuse mai susŭ în escrierea de concursŭ pentru stipendiele romanțiane, și pre acele a le subșterne subsemnatului consistoriu.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

III.

Escriere de concursŭ.

Pentru **unŭ stipendiu de 50 fl. v. a. din Fundațiunea fericitului Gavrilŭ Vaida,** usuatŭ de Dionisiu Vaida, gimnasistŭ absolutŭ, și dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că stipendiatulŭ nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8, se escrie concursŭ **cu terminulŭ pre 15 Septemvre 1888 st. n.**

Cei carĭ dorescŭ sĕ obțină acestŭ stipendiu, concursele sale instruite conformŭ condițiunilorŭ espuse în concursulŭ pentru stipendiele romanțiane, au sĕ le subșternă subsemnatului consistoriu metropolitanŭ până la terminulŭ prefiptŭ.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

IV.

Escriere de concursŭ.

Pentru **unŭ stipendiu de 180 fl. v. a. din Fundațiunea Clainiană,** usuatŭ de Augustinŭ Berianu studente la academia montanistică din Schemnitz, și dechiaratŭ de vacantŭ din causă că nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în decursulŭ anului scolasticŭ 1887/8, se escrie concursŭ cu terminulŭ de **15 Septemvre a. c. st. nou.**

Concurenții la acestŭ stipendiu au de a'șĭ instrui cererile sale în sensulŭ condițiunilorŭ înșirate în concursulŭ pentru stipendiele romanțiane, și pre acele până la terminulŭ indicatŭ a le subșterne acestui consistoriu metropolitanŭ.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Nr. 8871—1888.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce prin acesta la cunoscința publică, cumcă se vorŭ da în arendă josu însemnatele arăturĭ. parțelele de pășunatŭ, pășunile de munte în fostulŭ Domeniu, aparținĕtore comunei Brașovŭ, asemenea pămênturile aflătóre pe teritoriulŭ orășenescŭ, pe cale de licitațiune verbală și în scrisŭ pe lângă ulterióra aprobare din partea representanței comunale, conformŭ condițiunilorŭ aflătóre la oficiulŭ economicŭ orășenescŭ în órele de cancelariă în Brașovŭ pe timpulŭ de 6 anĭ, adică dela luna Septemvre 1888 până în luna Octomvrie 31, 1894 oferențilorŭ.

Licitațiunea și ofertarea începe Joi în 30 Augustŭ a. c. la 8 óre antemeridiane în sala de ședințe, casa sfatului, în Brașovŭ, se va ține și în diua viitóre în 31 Augustŭ a. c. până la darea în arendă a tuturorŭ obiectelorŭ.

Fiăcare licitantŭ are a depune, înainte de a i se da voiă la oferirea verbală, unŭ vadiu de 10% din prețulŭ de strigare, în mânile comissiunii de licitare. Ofertele scrise, carĭ se vorŭ deschide după licitațiunea verbală, au sĕ se predea închise, provĕdute cu denumirea acelui obiectŭ. pentru care se oferéză, celŭ mai târdiu până în 29 Augustŭ a. c. la órele 6 postmeridiane, dirigentului oficiului economicŭ E. Hintz.

In ofertele, provĕdute cu 50 cr. timbru, este neapĕratŭ de lipsă sĕ fiă conținută întocmai acea denumire a obiectului pe care se oferéză, asemenea sĕ conțină și prețulŭ oferitŭ pe arendă anuală, esprimatŭ în cifre câtŭ și în litere, totdeodată și declararea, că oferentulŭ cunósce condițiunile de arendare și licitațiunea în totŭ cuprinsulŭ lorŭ și se supune acelora. Asemenea are ofertulŭ sĕ conțină acludatŭ unŭ vadiu de 10% din suma oferită de arendă.

Arendatorulŭ este obligatŭ sĕ depună o cauțiune egală cu prețulŭ de arendă pe unŭ anŭ, și decă arenda anuală trece peste 50 fl. este obligatŭ pentru facerea contractului de arendare în forma unui documentŭ notarialŭ.

Obiectele de arendatŭ suntŭ următórele, adică:

I.

Pămênturĭ pe teritoriulŭ orășenescŭ.

1.	(Fleischauerweiher), O livadiă de lângă Racadĕu	prețulŭ de strigare fl.	8.—
2.	Livadia Logofĕtului	„ „ „ „	20.—
3.	Pămênturile de fer mare și micŭ	„ „ „ „	30.—
4.	Livadia în Lipiasŭ	„ „ „ „	40.—
5.	Livadia în Tratzko	„ „ „ „	8.—
6.	Stóffenulŭ mare și micŭ	„ „ „ „	35.—
7.	Livadia de lângă Ternbach	„ „ „ „	20.—
8.	Două petece de pămêntu în Stóffĕnu și lângă fântânióră	„ „ „ „	50.—
9.	Livadia tricesimalilorŭ în Timișulŭ de josŭ	„ „ „ „	10.—
10.	Livadia vitelorŭ în Timișulŭ de susŭ	„ „ „ „	5.—
11.	Ierba pe loculŭ numitŭ „Honterusplatz“	„ „ „ „	20.—
12.	Asa numitulŭ „Stadthauptmannshomm“	„ „ „ „	10.—
13.	7 jugere de pășune în a V-a brazdă	„ „ „ „	75.—
14.	Bodzaunulŭ micŭ	„ „ „ „	800.—
15.	Grădina în strada Katarina nr. 65 lângă casarmă	„ „ „ „	8.—
16.	Pămêntulŭ comunalŭ pe partea de josu a scólei de înotare	„ „ „ „	25.—
17.	Parțelele Nr. 1—18 livadiei oficióse dincóce de Bârsa	„ „ „ „	600.—
18.	Parțelele Nr. 1—4 livadiei oficióse dincolo de Bârsa	„ „ „ „	30.—
19.	Parțela I în Tabera mare	„ „ „ „	120.—
20.	„ II „ „ „	prețulŭ de strigare fl.	110.—
21.	„ III „ „ „	„ „ „ „	120.—
22.	„ IV „ „ „	„ „ „ „	90.—
23.	Parțelele I și II în Tabĕra mică	„ „ „ „	70.—
24.	16 parțele în Logóza mică	„ „ „ „	100.—
25.	2 petece de pămêntŭ lângă Bârsă în a IV brazdă	„ „ „ „	15.—
26.	Parțela I în Stóffenulŭ micŭ	„ „ „ „	15.—
27.	„ II „ „ „	„ „ „ „	35.—
28.	„ III „ „ „	„ „ „ „	35.—
29.	„ IV „ „ „	„ „ „ „	85.—
30.	Grădina lângă casarma „Lazaretŭ“	„ „ „ „	10.—
31.	Peteculŭ de pămêntŭ înaintea Blumĕnei micĭ	„ „ „ „	5.—
32.	Livadia cerbului și grópa lungă	„ „ „ „	50.—
33.	Pășunea, Postovarŭ și Colțu Crucurului. fără pășiunea de pădure	„ „ „ „	100.—
34.	Pășunea în Pissiacŭ și Piscu lungŭ	„ „ „ „	100.—

II.

1.	Arăturĭ și livedĭ Turcheșŭ	prețulŭ de strigare fl.	190.—
2.	„ „ „ Apața	„ „ „ „	150.—
3.	„ „ „ Crisbavŭ	„ „ „ „	200.—
4.	„ „ „ Satulŭ-nou	„ „ „ „	40.—
5.	„ „ „ Branŭ	„ „ „ „	250.—
6.	„ „ „ Zêrnescĭ	„ „ „ „	170.—
7.	„ „ „ Tohanu-nou	„ „ „ „	180.—
8.	„ „ „ Vlădenĭ	„ „ „ „	140.—

III.

Pășiunĭ de munte allodiale în Sĕcele. Branŭ și Zêrnescĭ.

1.	Zenóga Bratoki	prețulŭ de strigare fl.	400.—
2.	Orlatŭ	„ „ „ „	300.—
3.	Valea rece	„ „ „ „	300.—
4.	Oberschi capri	„ „ „ „	300.—
5.	Palțiu	„ „ „ „	400.—
6.	Muntele cailorŭ	„ „ „ „	650.—
7.	Piatra mare	„ „ „ „	200.—
8.	Zenóga lui Nanŭ	„ „ „ „	900.—
3.	Vaida	„ „ „ „	700.—
10.	Tesla	„ „ „ „	600.—
11.	Ciucașŭ și Piétra roșiă	„ „ „ „	300.—
12.	Piscu și Colțu Barbului	„ „ „ „	600.—
13.	Roșca	„ „ „ „	400.—
14.	Piroșca	„ „ „ „	300.—
15.	Radille	„ „ „ „	200.—
16.	Pășiunile de munte Tămașŭ în Zernescĭ afară de pășiunea de pădure	„ „ „ „	60.—
17.	Pășiunea de munte „Zănóga“ în Branŭ	„ „ „ „	300.—
18.	Pășiunea de munte „Grohotisch“ în Branŭ	„ „ „ „	200.—
19.	Pășiunea de munte Clobucetŭ	„ „ „ „	200.—
20.	Pășiunea de munte Măgura	„ „ „ „	50.—

Brașovŭ, 1888 Augustŭ 4.

Magistratulŭ orășenescŭ.

20 M.3—2

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.